

Bæredygtigt volontørarbejde
Hvordan kan volontørarbejdet understøtte en
langsigtet udvikling?
Ny Mission nr. 28, 2015
Redigeret af Benjamin Kobborg, Arne Kristensen og
Mogens Mogensen
Udgivet af Dansk Missionsråd, 140 sider
Samt folder med Volontørhjulet

Anmeldt af **Jakob Schwartz**

Det nyeste nummer af tidsskriftet Ny Mission samler erfaringer fra internationalt volontørarbejde. Forfatterne ønsker, at vi gør volontørarbejde mere langsigtet ved at tænke det som et ansvar, der skal læres, i stedet for en service, der skal udføres; det er det, som volontøren gør *efter* hjemkomsten, der betyder noget. Udgivelsen er særdeles relevant for alle der arbejder med frivillige i internationalt arbejde.

Forfatterne tager i første halvdel ærligt livtag med de indvendinger, der findes mod volontørarbejde i den tredje verden: Volontører som fattigdomsturister, der ser sig selv som verdensfrelser, men som reelt ville gøre større forskel, hvis de havde betalt rejsens beløb til lokale medarbejdere.

I bogens anden halvdel præsenteres 'Volontørhjulet' som en model for bæredygtigt volontørarbejde. Dette er bogens absolutte stjerne. Den kan bruges af alle, både menigheder og organisationer, der arbejder med volontører og missionsrejser. Modellen eksempli-

ficeres af ti mere redskabsorienterede artikler, som udfolder volontørhjulets fire elementer.

Arne Kristensen inviterer i første artikel læseren med på en rejse mod mere bæredygtigt volontørarbejde, forstået på den måde at udlandsopholdet bliver et middel til engagement efter hjemkomst. Han introducerer bogens formål som at undgå, at volontørerne bliver volunturister, der sættes i scene som verdensreddere uden dog at have langsigtede effekter hverken for sig selv eller de mennesker de vil hjælpe.

Jonas A. Jørgensen ser på volontørarbejdet ud fra *missio dei* tankegangen. Han ser volontørarbejdet som en mulighed for at skabe globalt discipelskab, hvor volontøren forstår sig selv som del af Guds mission i verden. Her kommer volontøren ikke i centrum som verdensredder, men Guds mission er i centrum. Denne forståelse åbner for at danne relationer til andre kristne, som ikke bare er nogen, der skal hjælpes, men som har værdi og også er del af

Guds mission. Disse levende relationer er vigtige i en tid med færre langtidsudsendte, for at bære partnerskaberne mellem Danmark og verden.

Sofie Schousboe Laursen har arbejdet med projektet 'Reframing the Messages' i danske udviklingsorganisationer. Hun ødelægger billedet af de frivillige som dem, der redder verden derude, for verdens fattigdom er ikke bare skabt 'derude'. Den er et resultat af globale strukturer. Derfor skal fattigdommen også løses fra Danmark og Vesten. Hjemvendte volontører bygger broer som engagerede formidlere, der viser hvordan danskernes forbrug og levemåder opretholder fattigdom. I stedet for at sætte volontøren som centrum i fortællingen om udlandsopholdet, skal volontøren formå at gøre tilhøreren til hovedperson i fortællingen og derved sætte tilhøreren i stand til at handle for at forbedre verden.

Kurt Alan Ver Beek fra USA har forsket i effekten af korttidsmissioner og har 25 års erfaring fra arbejde i Honduras. Han kalder kirken til en større mission end at være barmhjertigt rejsebureau. Han kalder til transformation af liv. Hans forskning og erfaring viser, at korte missionsrejser ikke har den effekt, som mange korttidsudsendinge regner med. Samtidig har korte missionsrejser potentiale til at transformere liv, hvis der investeres i at opmuntre deltagerne og holde dem ansvarlige når de vender hjem. For at missionsrejser har en varig effekt, skal der fra start være en målsætning om, at deltagerne er ansvarlige for hinanden, også når de vender hjem, så de mange indtryk kan bearbejdes til læring og deltagelse i Guds mission.

Vinoth Ramachandra fra Sri Lanka klandrer vestlige korttidsmissionærer for tanken om, at det er nødvendigt at rejse udenlands for at blive dannet til mission og for at udføre mission. Hovedparten af verdens kristne har ikke ressourcer til at rejse internationalt som volontører, før de bliver missionærer. Hvorfor tror vi så i Danmark, at det er nødvendigt at eksponere unge mennesker for verden, for at de bliver engageret i mission? Han udstiller vores forkælelse med et eksempel hvor to kinesiske kvinder følte et kald til mission i Cambodia. De tog ikke på missionsforberedelse eller startede et projekt. De tog blot arbejde på en fabrik i Cambodia og sluttede sig til den lokale kirke. Ramachandra anderkender, at der er mange volontører, der gør et godt og solidarisk arbejde med kristne i den globale kirke, men advarer mod, at mission bliver noget, man gør 'derude'. Særligt fordi hovedparten af verdens kristne ikke har ressourcer til at rejse og hjælpe internationalt.

Benjamin Kobborg opsummerer information fra partnere, der har modtaget volontører fra Danmark. Partnerne værdsætter volontører, fordi de bekræfter relationen til Danmark. Volontørerne skaber også et kulturmøde, hvor partnerne kan få indblik i livet i Danmark på godt og ondt. Endelig ses volontører som ambassadører, og partnerne har en forventning om, at de fortsætter arbejdet og relationen når de vender hjem til Danmark.

I sidste artikel i bogens første halvdel argumenterer Arne Kristensen og Jonatan Tyllgaard Larsen for, at det danske demokrati har brug for borgere, der har oplevet at bo på grænsen

af fungerende demokrati. Volontører lærer globalt medborgerskab langt fra Danmark, og ved at bringe deres erfaringer i spil i debatten i Danmark kvalificerer de den offentlige diskurs.

Kerneartiklen midt i bogen introducerer volontørhjulet som en model for bæredygtigt volontørarbejde. Modellen er udviklet som best practice efter mange års erfaring med at imødegå de spørgsmål der bliver rejst i bogens første del. Modellen præsenteres også i en folder der er udgivet samtidig med dette nummer af Ny Mission.

Modellens grundtænkning er, at hvis vi ønsker, at vore volontører skal gøre en forskel, må vi have et stærkt fokus på, hvordan og til hvad vi får dem hjem igen. Det sker gennem fire faser: Prepare, Learn, Relate og Share. Faserne har engelske navne for at værktøjet også kan bruges med internationale partnere.

I hver fase skal fire aktører inddrages: Organisationen i nord, partneren i syd, volontøren selv, og volontørens bagland. Værktøjet sikrer på denne måde refleksion over og med alle de væsentlige aspekter ved en volontørudsendelse.

Bogens sidste ti artikler underbygger fint modellen med praktiske fortællinger. Volontørhjulet er et glimrende værktøj for alle der engagerer sig i frivilligt internationalt arbejde. Ved at stille spørgsmål til refleksion er det brugbart for alle, uanset om det er i en stor organisation eller en menighed, der udsender dens første volontør. Det er da også tanken, at folderen skal bruges af folk, der ikke har arbejdet med volontører før, og jeg håber modellen vil

blive udbredt, da den kvalificerer arbejdet med volontører.

Bogens første halvdel arbejder ærligt med volontørernes begrænsninger og muligheder, både i mission og udviklingsarbejde. Særligt vigtigheden af dannelsesaspektet står stærkt i de første artikler, og der er klar tale om volontører som deltagere i Guds mission, *missio Dei*. Det aspekt står svagere i sidste halvdel af bogen, hvor erfaringsartiklerne mere handler om engagement i global udvikling end lokal mission.

Redaktørerne beklager, at der ikke er flere stemmer fra Sydpartnere, og det er jeg enig i. Dog lyser Ramachandras artikel op med perspektiver fra Sri Lanka. Det er også det, volontører skal; belyse den lokale kontekst med fremmedhedens nådegave, der kan påpege det, vi ikke selv ser.

Jeg savner en artikel, der belyser det fænomen, at selvom volontører engagerer sig i global mission efter hjemkomst, bliver det ikke nødvendigvis gennem samme organisation der udsendte dem. Det er en udfordring for de organisationer, der stadig forventer livsvarigt organisatorisk engagement til gengæld for volontørudsendelsen. Det ville have været et plus med en artikel, der forklarer, hvordan ungdomsgenerationen tænker om organisatorisk forpligtelse.

Ny Mission nummer 28 er en længe ventet og vigtig ressource for alle i Danmark, der engagerer sig i frivilligt internationalt arbejde. Den er letlæst, og særligt fortjener volontørhjulet at blive bredt anvendt i volontørarbejdet. Det vil styrke vores kirke at få bæredygtige volontører hjem igen.